

แนวทางการมอบหมายงานที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน
ในกระบวนวิชาการวิจัยเพื่อการสื่อสาร
คณะกรรมการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
The Practical Assignment Approach for Students
in the Course of Communication Research,
Faculty of Mass Communication, Chiang Mai University.

วิทยา พานิชล้อเจริญ¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาแนวทางการมอบหมายงานที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนในกระบวนวิชา 851306 การวิจัยเพื่อการสื่อสาร (Communication Research) โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการมอบหมายงานที่เหมาะสม สำหรับการจัดการเรียนการสอน ในอนาคต การวิจัยดำเนินการโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ อาศัยเครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัยในฐานะผู้สอน และการสนทนากลุ่มกับผู้เรียนจำนวน 10 คน จากนักศึกษาที่ลงทะเบียนใน 2 กลุ่มเรียน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการมอบหมายงานที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน สามารถจำแนกเป็นขั้นตอนก่อนการมอบหมายงาน ผู้สอนจำเป็นต้องเชื่อมโยงให้ผู้เรียนสามารถเห็นความสัมพันธ์กับองค์ความรู้ก่อนหน้า จากกระบวนวิชา 851406 ทฤษฎีการสื่อสาร (Communication Theory) และผูกโยงไปถึงกระบวนวิชา 851409 สัมมนาการสื่อสารมวลชน (Seminar in Mass Communication) ที่อยู่ภาคการเรียน ถัดไป อีกทั้ง ต้องติดตั้งองค์ความรู้ที่เป็นข้อมูลจากการบรรยายและองค์ความรู้ที่เป็น มโนภาพที่สามารถจับต้องได้ในความคิด จากการยกกรณีตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรม และขั้นตอนหลังมอบหมายงาน ผู้สอนจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกโครงการ

¹อาจารย์ ดร. วิทยา พานิชล้อเจริญ อาจารย์ประจำ คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตามความสนใจ และเลือกขนาดของกลุ่ม ตลอดจนสมาชิกกลุ่ม โดยคำนึงถึงการนำโครงการวิจัยไปพัฒนาต่อในกระบวนวิชา 851409 ด้วย อีกทั้งในระหว่างการดำเนินโครงการ ผู้สอนจำเป็นต้องสวมบทบาท “วิทยากรกระบวนการ” (Facilitator) ทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงในกระบวนการเรียนรู้ (Learning Coach) ที่คอยสังเกตการณ์ กระตุ้น และแก้ปัญหา รวมทั้งจำเป็นที่จะต้องมีส่วนที่ให้ผู้เรียนนำผลที่ได้จากการวิจัยไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเหมาะสม

Abstract

The objective of this research is to develop a practical assignment approach for the course number 851306—Communication Research. This study adopts learner-centered education and uses the results to develop a proper approach to design effective assignment for future teaching and researching. The qualitative research method is employed, relying on using participant observation done by the researcher as an instructor. Focus group is also conducted to gather data from 10 students sampling from the ones enrolling in two sections.

The findings show that the process of designing a suitable approach for effective assignment can be divided into two steps. The first step refers to preceding process to assignment giving in which the instructor has to show the students the relations between previous knowledge acquired from Communication Theory (851406) and knowledge that will be gained from the following semester’s course—Seminar in Mass Communication (851409). At this stage, students are well-equipped with two types of knowledge: information gained from lectures and visualization gained from case studies. The second step refers to post assignment giving process in which the instructor allows students to freely select a project based on their interests, select their group members and size their own group. The students have to consider to further develops their project in 851409 as well. In this research, the researcher needs to role play as a facilitator

serves as a learning coach observing and encouraging students, together with solving problems. The learning coach needs to provide space for students, bringing the results from their research to learn and exchange the idea appropriately.

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้น มีความพยายามที่จะมุ่งเน้นที่จะสร้างนักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีทักษะเบื้องต้นในวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อที่จะสามารถต่อยอดสู่การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมุ่งให้นักศึกษาทดสอบองค์ความรู้ที่มีอยู่แต่เดิมและสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้น ด้วยเหตุนี้ การบริหารจัดการหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันนี้ จึงได้มีการจัดการเรียนการสอนวิชา “วิจัย” ขึ้นในเกือบทุกสถาบันอุดมศึกษา เพื่อสร้างพื้นฐานในการพัฒนาทักษะนักศึกษาเพื่อเตรียมการก้าวสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

แต่สำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เรียนรู้ศาสตร์แห่งการวิจัยครั้งแรกนั้น มักจะตกอยู่ในภาวะจับต้นชนปลายไม่ถูก เนื่องจากด้านหนึ่งนั้น วิชาวิจัยเป็นวิชาที่มีลักษณะเป็นวิชาทฤษฎีที่มีความเป็นนามธรรมสูง นักศึกษาจึงประสบปัญหาในการเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติ ในขณะที่อีกด้านหนึ่งก็คือ การลงมือปฏิบัตินั้น นักศึกษาซึ่งไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำวิจัย จึงประสบปัญหาที่ไม่ทราบว่าจะเริ่มต้นลงมือทำงานวิจัยได้อย่างไร

ทั้งนี้ ในการจัดการเรียนการสอนในกระบวนวิชา 851306 การวิจัยเพื่อการสื่อสาร คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในภาคการเรียนที่ 2/2557 นั้น ได้แบ่งห้องเรียน 1 ห้องเรียนต่ออาจารย์ 1 คน ไม่เข้าผู้สอนแต่คณาจารย์ผู้สอนได้วางเป้าหมายการเรียนการสอนร่วมกัน โดยให้นักศึกษาในแต่ละห้องได้รับประสบการณ์การเรียนการสอนแบบมอบหมายงานเป็นโครงการวิจัย เพื่อฝึกฝนและพัฒนาทักษะการทำวิจัย รวมทั้งยังถือได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาผ่านการลงมือกระทำจริง (Learning by Doing) โดยได้มอบหมายให้นักศึกษาออกแบบงานวิจัย และกำหนดปัญหาการวิจัย ด้านการสื่อสารที่สนใจขึ้นมาเป็นโครงการวิจัยรายบุคคล จากนั้น อาจารย์ผู้สอนจะทำหน้าที่เลือกสรรโครงการวิจัยรายบุคคลที่เหมาะสม เพื่อที่จะนำมามอบหมายให้สมาชิกนักศึกษาในห้องเรียนจัดแบ่งกลุ่มลงมือดำเนินการวิจัยจริงในขั้นตอนต่อไป แต่ในระหว่าง

การดำเนินการเรียนการสอนตามที่คณาจารย์ตกลงกันไว้นั้น พบว่า การมอบหมายให้นักศึกษาจัดทำร่างโครงงานวิจัยการสื่อสารที่ตนเองสนใจรายบุคคลนั้น กลับไม่ได้รับการตอบรับในเชิงบวกจากนักศึกษาเท่าที่ควร กล่าวคือ ผลงานโครงงานวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาไม่มีคุณภาพดีพอที่จะยอมรับได้ จากการให้ปากคำของนักศึกษาพบสาเหตุหลัก 2 ประการ คือ ประการแรก นักศึกษายังไม่มีประสบการณ์ลงมือทำวิจัยจึงไม่มีหลักการที่ถูกต้องให้ยึดถือเป็นแนวทางริเริ่ม นอกจากนี้ ประการที่สอง เมื่อนักศึกษาต่างไม่มีความมั่นใจที่จะทำโครงงานวิจัยที่ถูกต้อง จึงไม่ประสงค์ที่จะผลักดันให้โครงงานวิจัยของตนเองถูกอาจารย์เลือกให้ผลิตเป็นงานวิจัยกลุ่มในชั้นตอนต่อไป ดังนั้น จึงผลิตชิ้นงานโครงงานวิจัยอย่างไม่เอาใจใส่เท่าที่ควร

ด้วยเหตุข้างต้น ในฐานะผู้วิจัยและผู้สอนในกระบวนวิชาการวิจัยเพื่อการสื่อสาร จึงเล็งเห็นว่า เป็นเรื่องเหมาะสมที่จะมีการปรับปรุงวิธีการการมอบหมายงานเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อันงานวิจัยของนักศึกษาตามแนวทางที่ผู้สอนตกลงร่วมกันไว้ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของนักศึกษาในห้องเรียนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้สอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการมอบหมายงาน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของนักศึกษาในกระบวนวิชาฯ ให้สามารถที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนได้ โดยจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนแบบมอบหมายงานที่มีความเหมาะสมตามสภาพเพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้และความสามารถในการทำวิจัยของนักศึกษามือใหม่ ซึ่งเป็นไปตามกรอบแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-centered Learning) ที่ถือเป็นการจัดการเรียนการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาหาแนวทางการมอบหมายงานที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนในกระบวนวิชา 851306 การวิจัยเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้เป็นแนวความคิดที่ได้รับการยอมรับว่า สามารถใช้อธิบายลักษณะของการเกิดการเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ (ทิตานา แซมณี, 2551: 43) ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 หมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ได้ระบุการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนการสอนของชาติ จึงมุ่งเน้นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นแนวทางสำคัญจนถึงปัจจุบัน

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น (Child-centered Approach) มีรากฐานมาจากปรัชญาการศึกษาพิพัฒนนิยม (Progressivism) ซึ่งมีนักปรัชญาคนสำคัญ คือ Dewey (1859 – 1952) สำหรับ Dewey นั้น เขามีแนวคิดสรุปได้ว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคมและเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับผู้อื่น และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับเสรีภาพในการเข้าไปร่วมทำกิจกรรมที่มีความหมายต่อตนเอง ดังนั้น ความรู้ในแนวคิดของ Dewey จึงเกิดขึ้นจากการที่บุคคลประยุกต์ใช้ประสบการณ์เดิมในการดำเนินการแก้ปัญหาใหม่ การจัดการศึกษาจึงควรมุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับ “กระบวนการเรียนรู้” (Learning Process) ของนักเรียน มากกว่าความรู้หรือความสามารถที่ครูมี นักเรียนจะต้องได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ใช้กระบวนการสร้างประสบการณ์ จากการได้ลงมือปฏิบัติ (เฉลิมลาภ ทองอาจ, 2555: ออนไลน์) หรือสรุปได้ว่า เป็นการเรียนรู้ผ่านการกระทำจริง

1.1 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นหลัก (Project-based Learning)

การกำหนดการกระทำ (Doing) เพื่อการเรียนรู้นั้น ผู้สอนสามารถกำหนดการกระทำให้เกิดขึ้นผ่านโครงการเฉพาะ ที่เป็นการตกลงร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน หรือเรียกว่า “การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นหลัก” การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบดังกล่าว ถือเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้ากระทำในสิ่งที่ตนเองสนใจ และเป็นผู้วางแผนการทำงานด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษา หรือ

เสนอแนะแนวทาง ผู้เรียนจะต้องมีการฝึกกระบวนการทำงานอย่างมีขั้นมีตอน คือวางแผนการดำเนินงานด้วยการเขียนโครงการเสนอผู้สอน เมื่อได้รับการอนุมัติก็จะดำเนินงานตามแผน (สุคน สนิธพานนท์, 2558: 118)

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นหลัก ถือเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาสืบต่อจากทฤษฎีการประกอบสร้างความรู้ (Constructivism) ของฌอง เพียเจต์ (Jean Piaget) โดยเซมัวร์ เพพเพิร์ต (Seymour Papert) ทั้งนี้ ทฤษฎีการประกอบสร้างความรู้ มีสาระสำคัญที่กล่าวถึงว่า ความรู้ไม่ใช่เกิดจากผู้สอนอย่างเดียว แต่สามารถสร้างขึ้นโดยผู้เรียนเองได้ และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning by Doing) ซึ่งการลงมือกระทำนี้ ไม่เพียงแต่ได้รับความรู้ใหม่ด้วยตนเองแล้ว แต่ยังสามารถเก็บข้อมูลของสิ่งแวดล้อมเข้าไปเป็นโครงสร้างของสมองตนเอง ขณะเดียวกันก็สามารถนำความรู้เดิมที่มีอยู่ ปรับให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอกได้ และจะเกิดเป็นวงจรเช่นนี้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การลงมือกระทำด้วยตนเอง จะสามารถเชื่อมโยงความรู้ระหว่างความรู้เก่าและความรู้ใหม่ สร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา ซึ่งทั้งหมดจะอยู่ภายใต้ประสบการณ์และบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ โดยยึดหลักคิดว่า “การเรียนรู้ที่ดีไม่ได้มาจากการหาวิธีการสอนที่ดีแก่ผู้สอน แต่มาจากการให้โอกาสที่ดีแก่ผู้เรียนในการสร้าง” (วัชรินทร์ โพธิ์เงิน, พรจิต ประทุมสุวรรณ และสันติ หุตะมาน, ม.ป.ป.: ออนไลน์)

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นหลักนั้น สามารถสรุปขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากบริบทของหลักสูตรและผู้เรียน โดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรม 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นให้ความรู้พื้นฐาน ผู้สอนให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการทำโครงการก่อนการเรียนรู้ เนื่องจากการทำโครงการมีรูปแบบและขั้นตอนที่ชัดเจนและรัดกุม ดังนั้น ผู้เรียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับโครงการไว้เป็นพื้นฐานเพื่อใช้ในการปฏิบัติขณะทำงานโครงการจริงในขั้นแสวงหาความรู้

ขั้นกระตุ้นความสนใจ ผู้สอนเตรียมกิจกรรมที่จะกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยต้องคิดหรือเตรียมกิจกรรมที่ดึงดูดให้ผู้เรียนสนใจใคร่รู้ถึงความสนุกสนานในการทำโครงการหรือกิจกรรมร่วมกัน โดยกิจกรรมนั้น อาจเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดขึ้น หรืออาจเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีความสนใจต้องการจะทำอยู่แล้ว ทั้งนี้ในการกระตุ้นของผู้สอนจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอจากกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ หรือเป็นเรื่อง

ใกล้ชิดที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ขั้นจัดกลุ่มร่วมมือ ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มกันแสวงหาความรู้ใช้กระบวนการกลุ่มในการวางแผนดำเนินกิจกรรม โดยผู้เรียนเป็นผู้ร่วมกันวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง โดยระดมความคิดและหารือ แบ่งหน้าที่เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน หลังจากที่ได้ทราบหัวข้อสิ่งที่ตนเองต้องเรียนรู้ในภาคเรียนนั้นๆ เรียบร้อยแล้ว (ไพฑูริย์ นันตะสุนทร และวัลลภา อยู่ทอง, 2557: 55-59)

ขั้นแสวงหาความรู้ ในขั้นแสวงหาความรู้มีแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้เรียนในการทำกิจกรรม ดังนี้ นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมโครงการ ตามหัวข้อที่กลุ่มสนใจ ผู้เรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนตามข้อตกลงของกลุ่ม พร้อมทั้งร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรม โดยขอคำปรึกษาจากครูเป็นระยะเมื่อมีข้อสงสัยหรือปัญหาเกิดขึ้น ผู้เรียนร่วมกันเขียนสรุปเล่ม สรุปรายงานจากโครงการที่ตนปฏิบัติ

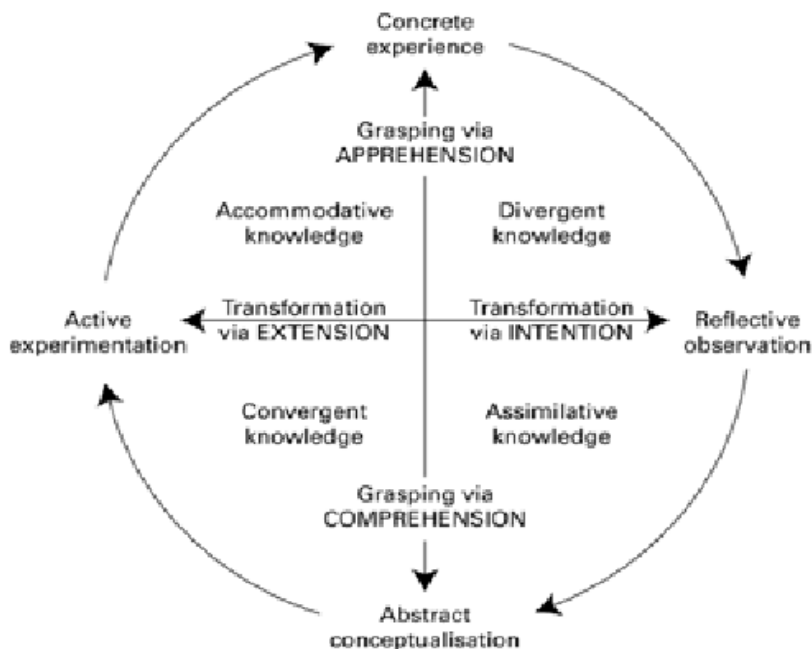
ขั้นสรุปสิ่งที่เรียนรู้ ครูให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่เรียนรู้จากการทำกิจกรรม โดยครูใช้คำถาม ถามผู้เรียนนำไปสู่การสรุปสิ่งที่เรียนรู้

ขั้นนำเสนอผลงาน ครูให้ผู้เรียนนำเสนอผลการเรียนรู้ โดยครูออกแบบกิจกรรมหรือจัดเวลาให้ผู้เรียนได้เสนอสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ เพื่อให้เพื่อนร่วมชั้นและผู้เรียนอื่นๆ ในโรงเรียนได้ชมผลงานและเรียนรู้กิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติในการทำโครงการ (โครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียนโดยใช้กระบวนการ การชี้แนะ Coaching & Mentoring, 2551: ออนไลน์)

1.2 การจัดการเรียนการสอนแบบฟอร์แมท (4 MAT's Learning)

ที่มาของการจัดการเรียนการสอนแบบฟอร์แมทนั้น มีฐานะความคิดมาจากนักทฤษฎีด้านการศึกษาชาวสหรัฐ เดวิด คอลบ์ (David Kolb) ที่มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ประกอบด้วยสองมิติ คือ การรับรู้ (Perception) และกระบวนการ (Processing) นั่นคือ การเรียนรู้เกิดจากการที่คนเรารับรู้แล้วนำข้อมูลข่าวสารนั้นไปจัดกระบวนการเสียใหม่ตามความถนัดของตนเอง การรับรู้เกิดได้ 2 วิธี คือ จากประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) และจากความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม (Abstract Conceptualization) ซึ่งจะแทนด้วยแกนตั้ง Y กระบวนการการเรียนรู้เกิดได้ 2 วิธี คือ จากการปฏิบัติจริง (Active Experimentation) และจากการเฝ้าสังเกต (Reflective Observation) ซึ่งจะแทนด้วยแกนนอนแกนการรับรู้ และแกนกระบวนการทั้งสองตัดกันทำให้เกิดพื้นที่ 4 ส่วน (เจียร พานิช, 2544: 22)

รูปที่ 1 แสดงมิติโครงสร้างที่เป็นรากฐานของกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ และรูปแบบความรู้พื้นฐานที่เกิดขึ้น (ที่มา: Kolb, 1984)

แมคคาร์ธี เสนอแนวทางการพัฒนาวงจรการสอนให้เอื้อต่อผู้เรียนทั้ง 4 รูปแบบโดย กำหนดวิธีการใช้เทคนิคพัฒนาสมองซีกซ้ายซีกขวา กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้จะหมุนวนตามเข็มนาฬิกาไปจนครบทั้ง 4 ช่วง 4 แบบ (Why-What-How-If) แต่ละช่วงจะแบ่งเป็น 2 ชั้น โดยจะเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ใช้สมองทั้งซีกซ้ายและขวาสลับกันไป ดังนั้น ขั้นตอนการเรียนรู้จะมีทั้งสิ้น 8 ขั้นตอน ดังนี้

ช่วงที่ 1 แบบ Why? / สร้างประสบการณ์เฉพาะของผู้เรียน

ขั้นที่ 1 (กระตุ้นสมองซีกขวา) สร้างประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาสมองซีกขวา โดยครูสร้างประสบการณ์จำลองให้เชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์เก่าของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสร้างเป็นความหมายเฉพาะของตนเอง

ขั้นที่ 2 (กระตุ้นสมองซีกซ้าย) วิเคราะห์ไตร่ตรงประสบการณ์ การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมองซีกซ้าย โดยครูให้นักเรียนคิดไตร่ตรง วิเคราะห์ประสบการณ์จำลองจากกิจกรรม

ในช่วงที่ 1 นี้ครูต้องสร้างบรรยากาศให้นักเรียนเกิดความใฝ่รู้ และกระตือรือร้นในการหาประสบการณ์ใหม่อย่างมีเหตุผล และแสวงหาความหมายด้วยตนเอง ฉะนั้นครูต้องใช้ความพยายามสรรหากิจกรรมเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ดังกล่าว

ช่วงที่ 2 แบบ What? / พัฒนาความคิดรวบยอดของผู้เรียน

ขั้นที่ 3 (กระตุ้นสมองซีกขวา) สะท้อนประสบการณ์เป็นแนวคิด การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมองซีกขวา โดยครูกระตุ้นให้ผู้เรียนได้รวบรวมประสบการณ์ และความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานของแนวคิด หรือความคิดรวบยอดอย่างชัดเจน แจ่มแจ้ง เช่น การสอนให้ผู้เรียนเข้าใจถึงซึ่งถึงแนวคิดของการใช้อักษรตัวใหญ่ในภาษาอังกฤษ ครูต้องหาวิธีอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างแจ่มชัดว่าอักษรตัวใหญ่ที่ใช้นำหน้าคำนามในภาษาอังกฤษ เพื่อเน้นถึงความสำคัญของคำนั้นๆ อาจยกตัวอย่าง เช่น ชื่อคนชื่อเมือง หรือชื่อประเทศ เป็นต้น

ขั้นที่ 4 (กระตุ้นสมองซีกซ้าย) พัฒนาทฤษฎีและแนวคิด การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมองซีกซ้าย ครูให้นักเรียนวิเคราะห์และไตร่ตรงแนวคิดที่ได้จากขั้นที่ 3 และถ่ายทอดเนื้อหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวคิดที่ได้ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวคิดนั้นๆ ต่อไป พยายามสร้างกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเก็บรวบรวม ข้อมูล และการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

ในช่วงที่ 2 ครูต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิด เพื่อให้ผู้เรียนที่ชอบการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติจริง สามารถปรับประสบการณ์และความรู้ สร้างเป็นความคิดรวบยอดในเชิงนามธรรม โดยฝึกให้ผู้เรียนคิดพิจารณาไตร่ตรงความรู้ที่เกี่ยวข้อง ในขณะนี้เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ความรู้โดยการคิดและฝึกทักษะ ในการค้นคว้าหาความรู้

ช่วงที่ 3 แบบ How? / การปฏิบัติและการพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำ

ขั้นที่ 5 (กระตุ้นสมองซีกซ้าย) ดำเนินตามแนวคิดและลงมือปฏิบัติ หรือทดลอง การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมพัฒนาสมองซีกซ้าย เช่นเดียวกับขั้นที่ 4 นักเรียนเรียนรู้จากการใช้สามัญสำนึก ซึ่งได้จากแนวคิดพื้นฐาน จากนั้นนำมาสร้างเป็นประสบการณ์ตรง เช่น การทดลองในห้องปฏิบัติการ หรือการทำแบบฝึกหัด

เพื่อส่งเสริมความรู้ และได้ฝึกทักษะที่เรียนรู้มาในช่วงที่ 2

ขั้นที่ 6 (กระตุนสมองซึกขวา) ต่อเติมเสริมแต่งและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมองซึกขวา นักเรียนเรียนรู้ด้วยวิธีการลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหา ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ในช่วงที่ 3 ครูมีบทบาทเป็นผู้แนะนำและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้

ช่วงที่ 4 แบบ If / เชื่อมโยงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง จนเป็นความรู้ที่ลุ่มลึก

ขั้นที่ 7 (กระตุนสมองซึกซ้าย) วิเคราะห์แนวทางที่จะนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และเป็นแนวทางสำหรับการเรียนรู้เพิ่มเติมต่อไป การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมองซึกซ้ายนักเรียนนำสิ่งที่เรียนรู้มาแล้วมาประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ โดยนักเรียนเป็นผู้วิเคราะห์และเลือกทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย

ขั้นที่ 8 (กระตุนสมองซึกขวา) ลงมือปฏิบัติและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมองซึกขวา นักเรียนคิดค้นความรู้ด้วยตนเองอย่างสลับซับซ้อนมากขึ้น เพื่อให้เกิดเป็นความคิดที่สร้างสรรค์ จากนั้นนำมาเสนอ แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

ในช่วงที่ 4 ครูมีบทบาทเป็นผู้ประเมินผลงานของนักเรียน และการกระตุ้นให้นักเรียนคิดสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ (นิธิดา ทองใส, 2553: 17-19)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการมอบหมายงาน

“การมอบหมายงาน” (Assignment) ในมิติการจัดการเรียนการสอน หรืออาจเรียกอีกนัยหนึ่งว่า “การบ้าน” (Homework) นั้น มีความแตกต่างกับการมอบหมายงานในมิติการปฏิบัติงานในองค์กร เนื่องจากการมอบหมายงานในลักษณะแรกนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน คำว่า “การบ้าน” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 หมายถึง งานที่ครูให้กำหนดให้นักเรียนไปทำที่บ้าน (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554: ออนไลน์)

วีระ ไทยพานิช (2551: 28) กล่าวว่า การบ้าน คือ งานชนิดใดชนิดหนึ่งที่สัมพันธ์กับกิจกรรมในชั้นเรียนที่ปฏิบัติหรือกระทำนอกโรงเรียน จุดมุ่งหมายสำคัญก็เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกปฏิบัติและเพิ่มพูนสิ่งที่ทำในชั้นเรียน ในที่นี้การมอบหมายงานจึงหมายถึงเทคนิคการให้การบ้าน หรือกลวิธีที่ผู้สอนใช้ในการดำเนินในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมอบหมายงานที่สัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน แต่ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนเรียนไปทำ “งาน” หรือ “การบ้าน” นอกเวลา กิจกรรมการเรียนการสอนปกติ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในสิ่งที่เรียนมากขึ้น

หลักการสำคัญในการมอบหมายงาน ผู้สอนจะต้องมีการชี้แจงงานที่มอบหมายให้ผู้เรียนได้รับทราบอย่างชัดเจนและพร้อมเพียง ทั้งนี้ มิลเลอร์ (Miller, 2009: 198) ได้สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมอบหมายงาน หรือให้การบ้านแก่ผู้เรียนพบว่า ผู้สอนพึงปฏิบัติเกี่ยวกับการมอบหมายงาน โดยมอบหมายงานที่มีคุณค่า สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน และจะต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนว่างานหรือการบ้านที่มอบหมาย มีความง่ายที่เหมาะสมกับผู้เรียน อีกทั้งยังต้องอธิบายถึงแนวทางการทำงานหรือการบ้านให้เข้าใจและให้ตัวอย่างประกอบที่ชัดเจน และจะต้องสละเวลาในการตอบข้อสงสัยของผู้เรียน ในขณะเดียวกัน ผู้สอนจะต้องตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนเกี่ยวกับงานที่ได้มอบหมายและควรให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการเลือกทำงานหรือการบ้านที่มอบหมาย นอกจากนี้ ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำผู้เรียนในงานที่มอบหมาย รวมทั้ง จะต้องคอยให้ความช่วยเหลือและให้ผลสะท้อนกลับแก่ผู้เรียนอีกด้วย

การมอบหมายงาน หรือการให้การบ้าน จึงเป็นเทคนิคที่ผู้สอนจะต้องคำนึงให้รอบด้านว่า งานที่มอบหมายจะต้องให้ความรู้แก่ผู้เรียนจริง ไม่เป็นภาระจนเกินวัตถุประสงค์ของรายวิชาที่สอน และจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่บ้านของผู้เรียนด้วย มิฉะนั้น จะนำมาซึ่งผลในทางลบทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายการเรียนรู้ และอาจจะเลยเถิดจนถึงการไม่ส่งงานที่ได้มอบหมาย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง/แหล่งข้อมูล

รูปแบบการวิจัย คือ การวิจัยเชิงคุณภาพในชั้นเรียนที่ดำเนินการไปพร้อมกับจัดการเรียนการสอนตามแผนการเรียนการสอน

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย สามารถจำแนกเป็นสองส่วนตามลักษณะของการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยในการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร คือ ผู้ลงทะเบียนเรียนกระบวนวิชา 850306 กลุ่ม 003 และ 004 ครบทุกหัวจำนวนทั้งสิ้น 45 คน ขณะเดียวกัน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มนั้น ได้สุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้ง 45 คน เพื่อเป็นตัวแทนด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อคัดเลือกตัวแทนประชากร โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

- การให้ความสนใจและกระตือรือร้นในระหว่างการเรียนการสอน หมายถึง ในระหว่างการเรียนการสอนในกระบวนวิชาตลอดภาคการศึกษา ตัวแทนจะต้องเป็นผู้เรียนที่มีความสนใจในเนื้อหาองค์ความรู้ที่ผู้สอนได้ถ่ายทอดไปอย่างชัดเจน และแสดงให้เห็นถึงความสนใจค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

- ความสม่ำเสมอในการเข้าเรียน หมายถึง ตัวแทนจะต้องเป็นผู้เรียนที่ขาดเรียนไม่เกินร้อยละ 15 ของภาคการศึกษา

- การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน หมายถึง ตัวแทนจะต้องมีพฤติกรรมสงสัยซักถามผู้สอน ไม่ว่าจะในระหว่าง การเรียนการสอน หรือนอกเวลาการเรียนการสอน

ด้วยเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ใช้ในการเลือกกลุ่มเป้าหมายการศึกษาอย่างเฉพาะเจาะจงเป็นจำนวนทั้งสิ้น 10 คน โดยผู้วิจัยจะได้ใช้เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเพื่อศึกษาค้นหาความเหมาะสมของวิธีการมอบหมายงานภายในกระบวนวิชาต่อไป

2. ขอบเขตของการวิจัย

มุ่งศึกษากลุ่มประชากรที่ลงทะเบียนเรียนในกระบวนวิชา 851306 การวิจัยเพื่อการสื่อสาร กลุ่ม 003 และ 004 คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เท่านั้น

3. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล 2 แบบ ประกอบด้วย การสังเกตโดยมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยใช้แบบการสังเกตการณ์เป็นเครื่องมือ เพื่อเก็บข้อมูลในห้องเรียนในฐานะผู้สอนจำนวน 2 กลุ่ม ข้อมูลที่ได้จะใช้เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้จากแนวทางการเรียนแบบมอบหมายงานที่ได้กำหนดเป็นแนวทางจากคณะผู้สอนอยู่แต่เดิม และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยศึกษาผู้เรียนที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย เพื่อหาข้อมูลที่เป็นฉันทามติจากการระดมความคิดเห็นของผู้เรียน เพื่อค้นหาแนวทางการมอบหมายงานที่เหมาะสม ตามทัศนระของผู้เรียนที่ผ่านประสบการณ์การได้รับการมอบหมายงานในภาคการเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการจัดข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม แล้วนำมาเชื่อมโยงกับแนวคิดและทฤษฎี เพื่อตีความข้อมูล ซึ่งเป็นแนวทางนำเสนอผลการศึกษา โดยวิธีอรรถาธิบายแบบอิงแนวคิด และทฤษฎี ถือการนำเสนอข้อมูลผลการวิจัยด้วยการแยกชนิดในเหตุการณ์นั้นๆ โดยการยึดแนวคิด หรือกรอบการจำแนกเหตุการณ์ที่อาศัยทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง เป็นกรอบการจำแนก (Lofland, 1971; 14-15 อ้างใน เอี่ยมพร หลินเจริญ, 2555: 20)

ผลการวิจัย/ สรุปผลการวิจัยเป็นกรอบแนวคิดเชิงมนทัศน์

การวิจัยได้พบแนวทางที่เหมาะสมในการมอบหมายงานสำหรับผู้เรียนในกระบวนวิชา 851306 การวิจัยเพื่อการสื่อสาร โดยได้ผสมผสานแนวทางการมอบหมายงานภายใต้กรอบแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นหลัก (Project-based Learning) ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านการดำเนินโครงการ เพื่อให้ได้รับองค์ความรู้ผ่านการลงมือกระทำ และแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบฟอร์แมท (4 MAT's Learning) ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ใน 4 รูปแบบ คือ การจินตนาการ การวิเคราะห์ การใช้สามัญสำนึกและการรับประสบการณ์ รูปธรรมไปสู่การลงมือปฏิบัติ โดยได้จัดการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน คือ

1. การเชื่อมโยงความรู้ก่อนหน้า คือ การชี้แนะให้ผู้เรียนสามารถเห็นภาพกว้างของการต่อ ยอดระหว่างกระบวนวิชา ก่อนหน้า ซึ่งก็คือ กระบวน 851406 ทฤษฎีการสื่อสาร ที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนวิชา 851306 การวิจัยการสื่อสาร ในเชิงวิชาการ ถือเป็นเรื่องจำเป็นต้องกระทำตั้งแต่เริ่มการอธิบายขอบเขต รายละเอียด และวัตถุประสงค์ของกระบวนวิชา ทั้งนี้ การที่ผู้เรียนไม่มีทักษะในการเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีกับการวิจัยตั้งแต่ต้น ถือเป็นอุปสรรคขัดขวางความสามารถในการเรียน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนวิชาทั้งสองได้

2. การโยงสู่ความรู้ถัดไป คือ การเชื่อมโยงความรู้ให้เห็นถึงความเกี่ยวข้อง พาดพิงระหว่างกระบวนวิชา 851306 การวิจัยการสื่อสาร ซึ่งต่อยอดไปสู่กระบวนวิชา 851409 สัมมนาการสื่อสารมวลชน จะถือเป็นการเสริมแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในกระบวนวิชามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากผู้สอนสามารถส่งเสริมให้โครงการวิจัย ที่ผู้เรียนได้ทำขึ้นในกระบวนวิชา 851306 ต่อยอดเป็นโครงการวิจัยเพื่อสำเร็จการศึกษา ในกระบวนวิชา 851409 จะเป็นการเสริมแรงอย่างสูง

3. การติดตั้งความรู้ 2 มิติ: ข้อมูลและโมโนภาพ คือ การติดตั้งความรู้ในเชิงข้อมูล ที่ได้รับจากการบรรยายและการติดตั้งความรู้ในเชิงโมโนภาพจากการยกตัวอย่างกรณีศึกษา ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนที่สามารถติดตั้งความรู้ที่เป็นข้อมูลและโมโนภาพ ได้นั้น ผู้สอนจะต้องเตรียมการสอนให้ผู้เรียนไม่ได้อยู่ในภาวะที่มีข้อมูลพร้อมในมือ จนไม่เกิดภาวะการเรียนรู้ในเชิงรุก ไม่ทำให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับข้อมูลจำนวนมาก จนต้องให้ความสำคัญกับข้อมูลเกินไป จะต้องอธิบายองค์ความรู้ให้ง่ายและพร้อมใช้ และจะต้องเตรียมกรณีตัวอย่างสนับสนุนการเรียนการสอนในหัวข้อต่างๆ ได้อย่างชัดเจน

4. การเลือกโครงการและสมาชิก โดยการเลือกหัวข้อโครงการวิจัย มีความจำเป็นต้องเป็นการเปิดกว้างให้ผู้เรียนเลือกศึกษาในประเด็นที่ตนเองสนใจ เป็นลำดับแรก จากนั้นจึงค่อยพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการเก็บข้อมูล ส่วนการเลือก สมาชิกกลุ่ม เป็นการเลือกโดยสิทธิ์เป็นของผู้เรียน แต่หากต้องการโยงความรู้จากกระบวน วิชา 851306 ไปยังกระบวนวิชา 851409 ในภาคการเรียนถัดไป การเลือกสมาชิกภายใน กลุ่มงาน จำเป็นที่จะต้องเลือกสมาชิกที่เป็นไปตามสัดส่วนของกลุ่มงานในกระบวนวิชา 851409 และจำเป็นที่สมาชิกกลุ่มต้องเห็นพ้องต้องกันว่า จะทำโครงการวิจัยสำเร็จ การศึกษาร่วมกัน มิฉะนั้น หากคนหนึ่งคนใดไม่ยินยอมจะเกิดปัญหาหากนำโครงการ วิจัยไปพัฒนาต่อโดยผลจากการเก็บข้อมูลแบบสนทนากลุ่มจากผู้เรียนพบ ว่า จำนวนที่เหมาะสมของกลุ่มงานอยู่ที่ 2-3 คน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับกระบวนวิชา 851409

ซึ่งเป็นกระบวนการวิชาในภาคการเรียนรู้ถัดไปจะกำหนดว่า โครงการวิจัยเพื่อสำเร็จการศึกษา จะสามารถมีสมาชิกนักศึกษาในโครงการจำนวนเท่าใด

5. เรียนรู้ผ่านการกระทำ เมื่อผู้เรียนได้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยการสื่อสาร มาได้ระดับหนึ่ง รวมทั้งได้เลือกสรรโครงการวิจัยที่สนใจพร้อมสมาชิกกลุ่มงาน จนมีความพร้อม ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือเก็บข้อมูลจากประชากร หรือกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเรียนรู้จากการทำโครงการ ในระหว่างนั้นผู้สอนจะทำหน้าที่เป็น “วิทยากรกระบวนการ” (Facilitator) ที่มีบทบาทเป็นพี่เลี้ยงในกระบวนการเรียนรู้ (Learning Coach) ที่คอยสังเกตการณ์ กระตุ้น และแก้ปัญหา

6. การสรุปองค์ความรู้เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลังจากดำเนินโครงการวิจัย เสร็จสิ้น มีความจำเป็นจะต้องสรุปองค์ความรู้เพื่อแลกเปลี่ยน ทั้งนี้ ภายหลังจาก การเรียนการสอนและการดำเนินโครงการวิจัย ผู้เรียนจะเกิดองค์ความรู้ใน 3 มิติ คือ องค์ความรู้ในเรื่องการวิจัย องค์ความรู้เรื่องทฤษฎีการสื่อสาร และองค์ความรู้ในประเด็น สื่อกับสื่อที่เลือกศึกษา ทั้งนี้ ในกระบวนการวิชา 851306 ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการวิจัยแรกและเป็นพื้นฐานที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ การสรุปองค์ความรู้สามารถดำเนินการ ได้ในระดับขัดเกลากnowledge (refine knowledge) มากกว่าปรับปรุงองค์ความรู้ (reform knowledge)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า การมอบหมายงานนั้น ไม่ใช่มีขอบเขตแค่การมอบหมาย โครงการ ภาระงานหรือการสั่งการบ้าน แต่มีกระบวนการรวบยอดตั้งแต่แนะนำกระบวนการ วิชาไปจนถึงวันสอบ ดังนั้น จึงไม่ได้เป็นเพียงขั้นตอนที่โดดเดี่ยวและแยกขาดจาก กระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้งหมดแต่อย่างใด แม้ว่า ผลการวิจัยภายใต้แนวคิด การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ทั้งการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการ เป็นหลัก (Project-based Learning) และการจัดการเรียนการสอนแบบฟอรัมแมท (4MAT's Learning) จะชี้ว่า ในการมอบหมายงาน 1 โครงการในกระบวนการวิชา 851306 การวิจัยการสื่อสารนั้น การตัดสินใจว่าจำนวนสมาชิกที่เหมาะสมเป็นจำนวนเท่าใด ถือเป็นสิทธิ์ของผู้เรียน

ผลการวิจัยนี้ มีความแตกต่างจากงานวิจัยหัวข้อเรื่อง “รูปแบบการเรียนการสอน ที่ผู้เรียนพึงประสงค์ในรายวิชาการวิจัยการสื่อสาร” ของ วิถี วิทวัสธนะ (2556)

ซึ่งผู้วิจัยทำการสำรวจผู้เรียนจำนวน 39 รายที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาดังกล่าว ในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โดยผู้วิจัยในฐานะผู้สอนได้มอบหมายโครงการวิจัยให้ผู้เรียนโดยกำหนด 1 โครงการมีจำนวนสมาชิกของกลุ่มงาน 10 คน ข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจตรงที่ว่า ความสามารถทางการเรียนของผู้เรียนมีความสัมพันธ์เชิงถดถอยต่อทัศนคติเรื่องการมอบหมายงานแบบกลุ่มงาน ควรทราบว่าแก่นสาระเบื้องต้นแท้จริงแล้ว วิชาวิจัยมีจุดมุ่งหมาย คือ ติดตั้งวิธีการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน เมื่อผู้เรียนมีทักษะสูงขึ้น ก็สามารถจะดำเนินการโครงการวิจัยของตนเองได้ ไม่ว่าจะในรูปแบบวิทยานิพนธ์ หรืออื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะปรากฏเป็นงานวิจัยเดี่ยวมากกว่า ดังนั้น เป้าหมายปลายทางแท้จริงของการเรียนการสอนวิชาวิจัย คือ สามารถสร้างนักวิจัยที่มีความสามารถเป็นรายบุคคล

ทั้งนี้ ผลการวิจัยทั้งสองโครงการฯ จะพอที่จะสังเคราะห์แนวทางการมอบหมายงานโครงการวิจัยในวิชาที่ว่าด้วยการเรียนการสอนด้านการวิจัยสำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ดังนี้

1. การมอบหมายงานในลักษณะงานของกลุ่มงาน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องติดตามกระบวนการทำงานอย่างใกล้ชิดพอที่จะสามารถวัดและประเมินผลผู้เรียนได้ โดยเฉพาะในกลุ่มงานเดียวกัน มิฉะนั้น จะเกิดภาวะการเกาะผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงหรือผลการเรียนดี

2. หากงานที่มอบหมายในลักษณะงานกลุ่ม แม้ว่าจะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการประสานงานและทักษะทางสังคมอื่นๆ แต่หากผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงหรือผลการเรียนดี แต่ถูกเอาเปรียบจากกลุ่มงาน แม้ว่าจะจะเป็นกลุ่มคนใกล้ชิดของตนเอง จำมีความเป็นไปได้ที่ผู้สอนอาจจะมีการแบ่งกลุ่มงานที่แตกต่างกันในเชิงระดับ คือ ให้อิสระในกรณีผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงหรือผลการเรียนดี จะสามารถเลือกรับมอบหมายงานในลักษณะงานเดี่ยว เนื่องจากโครงการในลักษณะงานวิจัย เป็นงานที่มุ่งเน้นความสามารถส่วนบุคคลมากกว่ากลุ่มงาน

3. สำหรับกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนปานกลาง และกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ผู้สอนอาจจะต้องแยกออกจากผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงหรือผลการเรียนดี โดยมอบหมายงานในลักษณะเดียวกัน แต่วัตถุประสงค์ของการมอบหมายงานมีความจำเป็นต้องแตกต่างกัน เหตุเพราะความแตกต่างกันในเรื่องความสามารถในการเรียน และการนำความรู้ไปต่อยอด ทั้งนี้ เนื่องจากผลการวิจัยนี้ มีข้อมูลจากการสนทนากลุ่มชี้ว่า การกำหนดจำนวนสมาชิก

ของกลุ่มงาน มีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดสมาชิกของโครงการวิจัยในกระบวนวิชา 851409 การสัมมนาการสื่อสารมวลชน นั้นย่อหมายถึงการกำหนดขนาดของกลุ่มงาน เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ในกายภาคหน้าด้วย ดังนั้น หากสมาชิกในกลุ่มงาน ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ประโยชน์ในองค์ความรู้ด้านการวิจัยในกายภาคหน้าแล้ว วัตถุประสงค์ของการมอบหมายงานอาจเพียงพอเพื่อติดตั้งความรู้ด้านการวิจัย มากกว่าสร้างนักวิจัยที่มีความรู้ความสามารถในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับเทคนิค การมอบหมายงานที่ระบุว่า ผู้สอนควรมอบหมายงานที่มีคุณค่าสอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน อีกทั้งยังจะต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนว่า งาน หรือการบ้าน ที่มอบหมายมีความยากง่ายที่เหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่ด้วย

ด้วยสาเหตุที่ว่า ความสามารถในการเรียนของผู้เรียน และเป้าหมายในการนำ องค์ความรู้ไปใช้ของผู้เรียนมีความแตกต่างกัน ดังนั้น การมอบหมายงานจึงจำเป็น ที่จะต้องมีความยืดหยุ่นและซับซ้อน ก่อนที่จะมอบหมายงานนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอน จะต้องอธิบายถึงแนวทางการปฏิบัติงานให้เข้าใจ และมีตัวอย่างประกอบที่ชัดเจน ให้ผู้เรียนในลักษณะต่างๆ เข้าใจถึงเป้าหมายของงานที่มอบหมายว่ามีความแตกต่างกัน และที่สำคัญควรตรวจสอบความเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมายอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการทำวิจัยเชิงสำรวจ ต่อผู้เรียน เพื่อย้ำหรือยืนยันและตรวจสอบถึงแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน
2. ควรทำการวิจัยแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมในกระบวนวิชา ที่เกี่ยวข้องก่อนหน้าและกระบวนวิชาที่เกี่ยวข้องลำดับต่อไป เพื่อให้ผู้สอนสามารถ จัดการเรียนการสอนให้เกิดความสัมพันธ์และเอื้อต่อกันทั้งสามกระบวนวิชา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- โครงการปฏิรูปการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน โดยใช้กระบวนการชี้แนะ Coaching & Mentoring. 2551. การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) ตอนที่ 1. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://candmbsri.wordpress.com/2015/04/08/การจัดการเรียนรู้แบบไช-2/>. สืบค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2559.
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. แนวคิดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: จากปรัชญาสู่การสอน. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/419138>. สืบค้นเมื่อ 6 มีนาคม 2559.
- ฉัฐิ วิทยสรณะ. 2556. รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้เรียนพึงประสงค์ในรายวิชาการวิจัยการสื่อสาร. นิเทศศาสตร์ปริทัศน์, ปีที่ 17 ฉบับที่ 1. คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ทิตนา แชมณี. 2551. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอียร พานิช. 2544. 4 MAT การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ไพฑูรย์ นันตะสุคนธ์ และวัลลภา อยู่ทอง. 2557. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- วัชรินทร์ โพธิ์เงิน, พรจิต ประทุมสุวรรณ และสันติ หุตะมาน. ม.ป.ป. การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐาน. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.fte.kmutnb.ac.th/km/project-based%20learning.pdf>. สืบค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2559.
- วีระ ไทยพานิช. 2551. 57 วิธีการสอน. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุคน สินธพานนท์. 2558. การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่ เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: 9119 เทคนิควิธีคิด.

สุคน สิ้นธพานนท์ และคนอื่นๆ. 2545. การจัดการกระบวนการเรียนรู้: เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์ อจท.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. 2554. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.royin.go.th/dictionary/>. สืบค้นเมื่อ 14 มีนาคม 2559.

เอื้ออมพร หลินเจริญ. 2555. เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. วารสารการวัดผล การศึกษา. 17(1): 20. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ภาษาอังกฤษ

Kolb, D. (1984). *Experiential Learning, Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Miller, S. (2009). *Validated Practices for Teaching Students with Diverse Needs and Abilities*. 2nd. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.